

Р Е Ш Е Н И Е

№ 6

гр. София, 06 февруари 2018 г

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, III НО, в публично заседание на осемнадесети януари през две хиляди и осемнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БЛАГА ИВАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: ЛАДА ПАУНОВА

КРАСИМИРА МЕДАРОВА

при секретаря Илияна Петкова
и в присъствието на прокурора Кирил Иванов
изслуша докладваното от
съдия ИВАНОВА касационно дело № 1185 по описа за 2017 г

Касационното производство е образувано по жалба на частния обвинител и граждански ищец В. Б. А. и по жалба на подсъдимия Б. Й. Б. срещу решение на Софийски апелативен съд № 313 от 4.07.2017 г, по ВНОХД № 275/17, с което е изменена присъда на Софийски градски съд № 219 от 16.09.2016, по НОХД № 2509/14, като наложеното наказание „лишаване от свобода” е намалено на три години и е приложен чл. 66 НК, като е определен изпитателен срок от пет години, а присъдата е потвърдена в останалата ѝ част.

С първоинстанционната присъда подсъдимият Б. е признат за виновен в това, че на 6.08.2013 г в [населено място], по непредпазливост е причинил смъртта на П. А. А. вследствие на умишлено нанесена тежка телесна повреда, изразила се в тежка черепно-мозъчна травма, с оглед на което и на основание чл. 124 вр. чл. 128 и чл. 54 НК, е осъден на четири години „лишаване от свобода”, при „общ” режим, със зачитане на предварителното задържане, считано от 7.08.2013 г до 15.08.2013 г. Със същата присъда, подсъдимият е осъден да заплати на В. Б. А. обезщетение за неимуществени вреди, в размер на 100 000 лв, заедно със законните последици, като искът е отхвърлен до пълния му предявен размер от 300 000 лв.

С жалбата на частния обвинител и граждански ищец се релевират основанията по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 3 НПК. Твърди се, че материалният закон е нарушен относно определеното обезщетение за вреди, което е занижено и не отговаря на чл. 52 ЗЗД. Изтъква се, че наложеното наказание е явно несправедливо по размер и начин на изтърпяване. С жалбата се иска да бъде отменен въззивният акт и делото да бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд с оглед влошаване положението на подсъдимия, респективно, да бъде уважен гражданският иск в пълния му предявен размер.

С жалбата на подсъдимия се релевират всички касационни основания. Изтъкват се следните доводи: че събраните доказателства са оценени невярно, откъдето и изводът за авторството на деянието е изведен в отклонение от процесуалните изисквания, че осъждането почива на противоречивите показания, депозиран от св. Д., че неправилно са отхвърлени показанията на св. К. и св. К., че механизмът на причиняване на увреждането е останал неизяснен, че не е адекватно оценена липсата на травми по ръцете на подсъдимия, че в първата инстанция делото е разгледано от незаконен състав, тъй като председателят на състава е отказал да се отведе по депозираното искане на защитата в тази насока в съдебно заседание на Софийски градски съд, проведено на 17.02.2016 г, откъдето и на подсъдимия не е осигурено разглеждане на делото от независим и безпристрастен съд, че материалният закон е приложен неправилно, че наложеното наказание е явно несправедливо. С жалбата се правят алтернативни искания: за отмяна на решението и присъдата и оправдаване на подсъдимия или връщане на делото за ново разглеждане на първата инстанция или на въззивната такава, за намаляване на наказанието, респективно, за отхвърляне на гражданския иск или за намаляване размера на присъденото обезщетение за вреди.

В съдебно заседание на ВКС защитата пледира за уважаване на подадената от подсъдимия жалба.

Жалбоподателят не участва лично в производството пред ВКС.

Повереникът на частния обвинител и граждански ищец пледира за уважаване на жалбата, депозирана от неговата доверителка, респективно, за оставяне без уважение на жалбата, депозирана от подсъдимия.

Жалбоподателката А. моли да бъде уважена жалбата, подадена от нея.

Представителят на ВКП счита, че жалбите са неоснователни и въззивният акт следва да бъде оставен в сила.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните и в пределите на своята компетентност, намери следното:

Не е допуснато нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК.

Доводите на защитата, касаещи основанието по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, наведени в касационното производство, са аналогични на тези, залегнали във въззивната жалба и разгледани от Софийски апелативен съд, с едно изключение, а именно: относно довода за незаконен състав на първата инстанция. Резонно би било такова възражение да се изтъкне пред въззивния съд, който да го обсъди и да изложи съображения в тази насока, които да бъдат проверени от гледна точка на тяхната правилност от настоящата инстанция. В случая, това не е направено, но такава е била преценката на защитата като елемент от възприетата линия на защитата, което е процесуално право на подсъдимия и неговия защитник. Независимо от избрания подход на защитата / да релевира възражението за незаконен състав на първата инстанция за първи път пред настоящата инстанция /, доколкото не се касае за „прескачащо обжалване“, ВКС дължи отговор по този довод и такъв ще бъде даден, а именно: Възражението за незаконен състав е неоснователно по следните съображения: Субективното възприятие на защитата за заинтересованост или предубеденост на съдията, което не почива на обективна основа, не може да се приеме за нарушение по чл. 6 ЕКПЧ, гарантиращ разглеждане на делото от „независим и безпристрастен“ съд. Основанието да бъде поискан отвод на председателя на състава, съгласно вписаното в съдебния протокол от 17.02.2016 г, съответстващо и на съдържанието на приложения по делото звукозапис от съдебното заседание, е изявлението на съдията, отправено към защитата, да вземе становище по искането на вещото лице да бъдат предоставени на експертите цветни снимки от огледа на местопроизшествието и от аутопсията на пострадалия. Председателят на състава е извършил проверка на явилите се лица и за страните е станало ясно, че не са налице основания за даване ход на делото, тъй като не е имало възможност да се провеждат процесуални действия: заключението на допуснатата от съда комплексна експертиза не е било изготвено и са отсъствали експертите, единият от които е уведомял, че ще пътува служебно извън страната. Защитата обаче е счела, че не може да вземе становище по искането на вещото лице, ако не е даден ход на делото, а председателят на състава, макар и да е заявил, че е излишно да се дава ход на делото, е сторил необходимото в тази насока / съдът с определени е дал ход на делото / и е пристъпил към изслушване на защитата по искането на вещото лице. Това поведение на съдията е възприето от защитата като „грубо и непочтително“, съгласно отразеното в протокола от съдебното заседание, довело до искане за отвод, който е оставен без уважение. Настоящата инстанция намира, че отказът на съда да бъде уважено искането за отвод на председателя на състава, е законосъобразен. Това е така, защото упражняването на процесуалните правомощия по ръководство на процеса в съдебната фаза е поведение, съобразено с нормите на НПК, който гарантира правата на всички участници в процеса, без да се фаворизира някой от тях. Нещо повече, съдията се е съобразил със становището на защитата / по хода на делото /, независимо от липсата на процесуална необходимост от даване ход при наличието на пречка за събиране на доказателства в това съдебно заседание. Въпреки това, съдът е дал ход на делото, за да вземе становище на защитата по искането на вещото лице. При това положение, не може да възникне съмнение, че причината поведението на председателя на състава, съобразено с процесуалните изисквания, да бъде възприето като „грубо и непочтително“ от защитата е изцяло субективна и не почива на обективна основа. Ето защо, доводът за незаконен състав на първата инстанция не може да бъде споделен, откъдето и не се поражда процесуална необходимост от отмяна на постановените до момента съдебни актове и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на Софийски градски съд, а искането в тази насока не може да бъде удовлетворено.

На следващо място, неоснователно се твърди, че въззивният съд е анализирал доказателствата в отклонение от процесуалните изисквания. Вярно са интерпретирани показанията на св. Д., който е очевидец на деянието и не познава участниците в инцидента, откъдето и не би могло да възникне съмнение в неговата евентуална заинтересованост от изхода на делото. Този свидетел е възприел нанасянето на фаталния удар и в достатъчна степен е индивидуализирал лицето, което го е нанесло, с което е спомогнал за изясняване на съществения въпрос за авторството на деянието. Той е възприел по външни белези двамата мъже, влезли в стълкновение с пострадалия / св. К. и подсъдимия / и ги е индивидуализирал по начин, който не буди съмнение в тяхната идентичност, като е посочил, че ударът е нанесен от „по-високото момче” / установено е, че подсъдимият е с по-висок ръст от този на св. К. /. В хода на досъдебното производство свидетелят е разпознал св. К. и св. К. като участници в инкриминираните събития. Вярно е, че не е посочил подсъдимия измежду представените му за разпознаване лица, но това обстоятелство не може да бъде разгледано извън контекста на общата доказателствена съвкупност, която обвързва подсъдимия с извършеното престъпление. От една страна, в показанията на св. Д. се съдържат достатъчно индивидуализиращи белези за извършителя, а, от друга страна, показанията на св. К. и св. К., частично обслужват защитната теза, но в останалата си част подкрепят показанията на св. Д., респективно, на св. Т., който също е наблюдавал инкриминираните събития. Неоснователно се възразява срещу начина, по който са интерпретирани показанията на св. К. и св. К.. Тези свидетели са в близки отношения с подсъдимия и е обяснимо, че техните твърдения представляват опит да се оневини подсъдимия. Според тяхната версия, пострадалият е ударил св. К. и това е поставило началото на инцидента, респективно, сам е паднал на пътната настилка и си е ударил главата. Тази версия е отхвърлена, тъй като е опровергана от показанията на св. Д., който е възприел нанасянето на удара и падането на пострадалия на земята, от заключенията на експертите, че тежката черепно-мозъчна травма е предизвикана от удар с юмрук в областта на дясната очна ябълка и падането на пострадалия на терена, респективно, от обективните находки по тялото на пострадалия. Установен е механизмът на причиняване на телесната повреда, в случая, тежка телесна повреда, довела до леталния изход, въз основа на множеството експертизи, включително Повторната Комплексна Съдебно-медицинска и биомеханична експертиза. Вещите лица са категорични, че е причината за телесната повреда, довела до смъртта, е травматична, с което е опровергана версията на св. К. и св. К., че пострадалият не е бил ударен, а сам е паднал на пътното платно. На следващо място, не може да бъде споделено възражението на защитата относно липсата на следи от нанесения удар по ръцете на подсъдимия. Възражението би имало практически смисъл, ако вещите лица са посочили, че такива следи биха останали, какъвто експертен извод липсва. На досъдебното производство е извършено освидетелстване на св. К. и подсъдимия и е установено, че по тях са открити следи, свидетелстващи за сбиване, който факт е приет по делото и по него не се спори. Касае се за първия етап от инцидента, протекъл с взаимна размяна на удари между подсъдимия, св. К. и пострадалия, приключил с оттеглянето на последният. Ударът, довел до съставомерния резултат, е нанесен при втория етап от инцидента, когато св. К. блъснала пострадалия и му заявила: „Разкарай се оттук, а в отговор той й отправил нецензурна реплика. При наличието на несъмнени доказателства за това, че подсъдимият е лицето, догонило пострадалия и нанесло удара с юмрук, изводите относно авторството на деянието са основани на вярна интерпретация на доказателствените източници, откъдето и доводът, че при анализа на доказателствата е допуснато нарушение по чл. 14 НПК, е неоснователен и не може да бъде споделен.

С оглед на изложеното, не е допуснато нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, откъдето и не се поражда процесуална необходимост от отмяна на въззивния акт и връщане на делото за ново разглеждане, а искането в тази насока не може да бъде удовлетворено.

Не е допуснато и нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК. Приетите релевантни факти обуславят съставомерност по чл. 124 вр. чл. 128 НК, каквато е приетата правна квалификация, тоест, материалният закон е приложен правилно. Не може да бъде уважено искането за оправдаване на подсъдимия, тъй като липсва хипотезата на чл. 354, ал. 1, т. 2 вр. чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК / подсъдимият не е осъден за деяние, което не съставлява престъпление /.

Налице е нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК, касаещо начина на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“. В този смисъл, жалбата на частното обвинение е основателна и следва да бъде уважена. Не е съобразено обстоятелството, че смъртта на пострадалия е причинена в резултат на ненужна агресия, многократно надхвърляща повода за конфликта. Вярно е, че пострадалият е поставил началото на конфликта, но свадата е приключила с взаимна размяна на удари между тримата мъже, след което пострадалият се е оттеглил. Началото на втория етап от инцидента е поставен от св. К., а и реакцията на пострадалия към нея е останала в сферата на вербалната агресия, на която е противопоставена тежка физическа агресия. Изложеното сочи на завишена степен на обществена опасност на деянието и на деца, проявена чрез деянието, доколкото съотношението на силите / двама срещу един / е давало превъзходство на едната страна в конфликта / на подсъдимия и св. К. /, пострадалият вече е бил „санкциониран“ за непристойното си поведение и не е имало необходимост спрямо него да бъде упражнена агресия с такъв висок интензитет. За да бъде приложен чл. 66 НК, следва да бъде направен положителен извод, че целите на наказанието по чл. 36 НК ще бъдат постигнати и без ефективно изтърпяване на наказанието, докато, в настоящия случай, целите на генералната превенция не биха се постигнали с отлагане на изтърпяване по реда на чл. 66 НК. В същото време, срокът на наказанието „лишаване от свобода“ е определен правилно от въззивната инстанция / три години / и същият не следва да бъде завишаван, а искането на частното обвинение в тази насока е неоснователно и не следва да бъде уважено.

На следващо място, не е допуснато нарушение на материалния закон при определяне на дължимото обезщетение за вреди. Спазен е чл. 52 ЗЗД и размерът на обезщетението от 100 000 лв се явява в съответствие с принципа на справедливостта. Ето защо, жалбата на гражданския ищец се явява неоснователна и не следва да бъде уважена, тъй като правилно искът по чл. 45 ЗЗД е отхвърлен за разликата над уважения размер от 100 000 лв до предявения размер от 300 000 лв.

С оглед на изложеното, налице са процесуалните основния за отмяна на въззивния акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на Софийски апелативен съд. Жалбата на частния обвинител и граждански ищец е частично основателна / относно приложението на чл. 66 НК /, респективно, неоснователна в останалата ѝ част.

Жалбата на подсъдимия е неоснователна и следва да бъде оставена без уважение.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 3, т. 1 НПК, ВКС, III НО,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ решение на Софийски апелативен съд № 313 от 4.07.2017 г, по ВНОД № 275/17.

ВРЪЩА делото за НОВО РАЗГЛЕЖДАНЕ от друг състав на въззивната инстанция, от стадия на съдебното заседание.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: